

**Międzynarodowa Konferencja Naukowa
“Topos domu w literaturach wschodniosłowiańskich”**

Białystok, 11–12 maja 2017 r.

Нягледзячы на выразныя ўніфікацыйныя працэсы, што, на жаль, адбываюцца ці не ва ўсім цывілізаваным свеце, сваю актуальнасць у асяроддзі гуманістаў захоўвае праблема роднага, радзіннага, Радзімы. Адным са сведчанняў таго бачыцца і канферэнцыя, арганізаваная кафедрамі беларускай філалогіі і даўняй рускай літаратуры на філалагічным факультэце Універсітэта ў Беластоку. Варта падкрэсліць, што гэта навуковая імпрэза мае шансы стаць цыклічнай, так як сабрала зацікаўленых тэматыкай топасу дома даследчыкаў з Польшчы, Беларусі ў аўдыторыях Інстытута Усходнеславянскай філалогіі ўжо ў другі раз. Матэрыялы папярэдняй канферэнцыі, што адбылася ў маі 2016 года, пабачылі свет у калектыўным манаграфічным выданні “Topos domu w literaturach i językach wschodniosłowiańskich”.

Гэтым разам было заяўлена да ўдзелу ў канферэнцыі 36 дакладаў. Звяртае на сябе ўвагу разнастайнасць дыяпазону даследаванняў, асабліва відавочная ў беларускай частцы канферэнцыі. Так, пленарнае пасяджэнне было распачата дакладамі Ванды Бароўка (Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт) “Топас дому ў беларускай паэзіі пачатку XX стагоддзя”, Тамары Тарасавай (Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт, Мінск) “Канцэпт «дом» як аснова нацыянальнай карціны свету беларусаў”. Рэзюмюруючы сваё выступленне, гасця з Мінску дакладна сцвердзіла: “Такім чынам, у нацыянальнай карціне свету беларусаў канцэпт дом мае два фундаментальныя аспекты: матэрыяльны (збудаванні, гаспадарка, зямля) і духоўны (спалучэнне маральна-этычных фактараў), якія цесна ўзаемазвязаны. Беларуская літаратура XX стагоддзя надавала гэтай праблеме пільную ўвагу. Разбураныя сямейныя гнёзды, татальны кантроль дзяржавы над духоўным домам чалавека пагражаюць стаць рэальнай выявай катастрофы ўсёй краіны, калі тая пазбаўляе чалавека яго індывідуальнай адказнасці за свой дом і зямлю. Паўнапраўным гаспадаром у сваім доме, сямейным, дзяржаўным, духоўным, можна стаць, толькі будучы гаспадаром айчыны, зямлі і іх духоўнай спадчыны”.

Ва ўнісон акрэсленым падыходам прагучалі даклады Ірыны Шматковай (Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт, Мінск) – “Дом як Радзіма ў лі-

рыцы беларускіх паэтэс другой паловы XX стагоддзя” і Вольгі Дзесюкевіч (Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, Мінск) – “Канцэптуалізацыя дома сучаснымі беларусамі”. Да творчасці асобных аўтараў звярнуліся ў сваіх выступленнях Ірына Гоўзіч (Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт, Мінск) – “Топас «хата» ў прытчах са зборніка Янкі Сіпакова «Тыя, што ідуць»”, Марыя Рак (Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт, Мінск) – “Мастацкае ўвасабленне вобраза «дом» у аповесці Людмілы Рублеўскай «Ночы на Плябанскіх млынах»”, Вольга Губская (Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт, Мінск) – “Топас дому ў аднайменным рамане Адама Глобуса”, Вольга Нікіфаравы (Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт) – “Лейтматыў дому ў рамане Янкі Брыля «Птушкі і гнёзды»”, Анна Саковіч (Універсітэт у Беластоку) – “Топас дому ў творчасці Юркі Геніюша”, Анна Алштынюк (Універсітэт у Беластоку) – “Вобраз сям’і ў аповесці «Ціша» Андрэя Федарэнкі” і інш.

Двума цікавымі дакладамі заявіў пра сябе і лінгвістычны спектр канферэнцыі: Ірына Яўгенідэ (Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт) – “Вобраз дома ў беларускай фразеалогіі”, Інэса Навасільцава (Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт, Мінск) – “Канцэпт «дом» у паэзіі Ніла Гілінвіча”.

Польская русіцыстыка, прадстаўленая гэтым разам на канферэнцыі, выразную перавагу аддала творчасці А.П. Чэхава. Прысутнасць гэтага класіка абазначылася ўжо на пленарным пасяджэнні выступленнем Анджэя Ксэніча (Універсітэт Зялёнагурскі) – “Motyw domu w twórczości Antona Czechowa” і працягнулася Аляксандрай Каладзейчак (Універсітэт у Беластоку) – “Opowiadanie Antoniego Czechowa «Dom z facjata»: upadek ideałów szlacheckich”, Артурам Садэцкім (Універсітэт Марыі Кюры-Складуўскай у Любліне) – “«Dom» jako kategoria rozmyta w opowiadaniu «Żywy towar» A.P. Czechowa”.

Істотна ўразнастаілі змест канферэнцыі даклады Ірыны Федорчук (Універсітэт Шчэцінскі) – “Фонтанный дом в судьбе и творчестве Анны Ахматовой”, Катажыны Арцішэўскай (Універсітэт Гданьскі) – “Obraz domu w gósyjskiej literaturze wampirycznej”, Алены Тарасавай (Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт, Мінск) – “Феномен дома в готической литературной традиции (на примере рассказов Э.А. По и С. Грабиньского)”. Сціпла, адным дакладам, але вельмі грунтоўным, была прадстаўлена і ўкраінская літаратура: Марта Замбжыцка (Універсітэт Варшаўскі) – “Obraz domu w prozie Walerija Szewczuka na podstawie powieści «Дім на горі», «Прівід мертваго дому»”.

Належыць таксама звярнуць увагу на этнаграфічную, фалькларыстычную частку канферэнцыі. Так, Ірэна Матус (Універсітэт у Беластоку) горава зацікавіла ўсіх прысутных сваім дакладам “Dom jako gniazdo rodzinne w podlaskiej kulturze ludowej Białorusinów Białostocczyzny”. Ажыўленую палеміку выклікаў даклад Іны Швед (Брэсцкі дзяржаўны ўніверсітэт) “Хата як вобраз снабачанняў (паводле сучасных аповедаў з Берасцейшчыны)”.

Напрыканцы першага дня канферэнцыі адбылася сустрэча са старшынёй беларускага літаратурнага аб’яднання “Белавежа” паэтам, прафесарам Янам Чыквіным, які нагадаў між іншага, што ў чэрвені 2018 года беларускія пісьменнікі Польшчы адзначаюць 60-годдзе ўзнікнення сваёй арганізацыі. Завяр-

---

шылася навуковая імпрэза, зразумела, падвядзеннем вынікаў двухдзённай працы. Матэрыялы “Toposa domu w literaturach wschodniosłowiańskich” друкуюцца ў чарговым нумары штогодніка “Białorutenistyka Białostocka”.

*Галіна Тварановіч
Беласток*